

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTOR

Inspektör

Erika Ullvin

SÖDRA ROSLAGENS MILJÖ-
OCH HÄLSOSKYDDSNÄMND
2026-01-14

Yttrande över förslag till ny översiktsplan Vaxholm 2040

Förslag till beslut

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd beslutar att överlämna yttrande daterat den 9 januari 2026 över *Vaxholm 2040 – Översiktsplan* till Vaxholms stad.

Sammanfattning

Vaxholms stad har tagit fram ett förslag på ny översiktsplan, *Vaxholm 2040 – Översiktsplan*.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har givits möjlighet att lämna yttrande över planen. Bedömningen är att förslaget behöver kompletteras med hur Vaxholm i framtiden ska hantera utsläpp av orenat spillvatten via bräddavlopp. Avsnittet *Kommunövergripande ställningstaganden - Avloppshantering* bör därför kompletteras med:

- Bräddning direkt ut i ytvattenrecipient (sjöar och vattendrag) samt bräddning till dagvattenledningsnät som avleds direkt vidare till ytvattenrecipient, ska undvikas.
- Bräddningar ska om möjligt i första hand ske till svacka på grönyta eller annan lämplig plats ovan mark. I andra hand till dike som ej är vattenförande. I tredje hand till dagvattenledning eller dike som leder vattnet till dagvattenreningsanläggning.

Vaxholms stads planering av nya bräddavlopp bör ske i samråd med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor.

Kontoret har även granskat övriga punkter i förslaget så som buller, avfall- och dagvattenhantering och har på dessa delar inget att tillägga.

Ärendet

Vaxholms stad har tagit fram ett förslag på ny översiktsplan, Vaxholm 2040 – Översiktsplan. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har givits möjlighet att lämna yttrande över planen. Förslaget till översiktsplan beskriver hur kommunen kan utvecklas fram till år 2040.

Kommunstyrelsen i Vaxholms stad beslutade den 11 september 2025, § 137 att skicka ut planförslaget för granskning under perioden 16 september – 16 november 2025. Remiss skickades inte till Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd. SRMH har i efterhand givits möjlighet att yttra sig inför antagandet av översiktsplanen.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har behandlat tidigare version av översiktsplanen vid sitt sammanträde den 20 maj 2021, § 35. Nämnden yttrade sig då över de delar av förslaget som gällde havsvatten/dagvatten, mångfunktionell bebyggelse, förorenade områden och enskilda avlopp.

Kontorets synpunkter

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har granskat *Vaxholm 2040 – Översiktsplan* ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv. Under avsnittet *Kommunövergripande ställningstaganden* beskrivs den framtida avloppshantering i kommunen. I samband med att de större avloppsreningsverken i Vaxholm läggs ner ska pumpstationer byggas för att transportera spillvattnet till Margretelunds reningsverk i Åkersberga. Problematiken med bräddningar vid pumpstationerna tas inte upp i förslaget till översiktsplan.

En bräddning är ett tillfälligt utsläpp av avloppsvatten som görs när ledningsnätet eller reningsverk blir överbelastat eller vid tekniskt fel. Bräddningar sker vanligtvis vid pumpstationer.

Bräddningar kommer att ske även i framtiden och är en nödvändig säkerhetsfunktion. Det är befogat att Vaxholm antar principer för att i framtiden undvika direktutsläpp av bräddat spillvatten till sjöar och vattendrag. I stället bör nya bräddavlopp ledas till plats med möjlighet till sanering.

Det tillägg som kontoret anser bör finnas med i översiktsplanen är:

- Bräddning direkt ut i ytvattenrecipient (sjöar och vattendrag) samt bräddning till dagvattenledningsnät som avleds direkt vidare till ytvattenrecipient, ska undvikas.
- Bräddningar ska om möjligt i första hand ske till svacka på grönyta eller annan lämplig plats ovan mark. I andra hand till dike som ej är vattenförande. I tredje hand till dagvattenledning eller dike som leder vattnet till dagvattenreningsanläggning.

Vaxholms stads planering av nya bräddavlopp ska ske ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv och bör gå till på följande sätt:

1. VA-huvudmannen planerar för bräddning enligt prioriteringen ovan. I planeringen ska framgå vilka markytor som kan nyttjas för bräddning, hur stora flöden och volymer det kan handla om och markytans beskaffenhet – tillgängliga svackor, angränsande områden, flödesriktning samt eventuella konsekvenser.
2. Om VA-huvudmannen ser det som möjligt att brädda till markyta, ska förslag på beredskapsplan tas fram. I planen ska framgå hur och vilka ytor som kan behöva stängas av, hur dessa ska saneras samt om andra skyddsåtgärder i omgivningen behövs för att avgränsa eller styra flödet. Förslag på rutiner tas fram och egenkontroll och driftinstruktioner för pumpstationen kompletteras vid behov med relevanta punkter.
3. Om VA-huvudmannen anser det vara omöjligt tekniskt eller ytmässigt att anordna en säker bräddning till mark, planeras i stället för bräddning på annat sätt. Bräddningen ska då göras så säker som möjligt och utifrån vad som är rimligt utifrån rådande förutsättningar.
4. VA-huvudmannens ställningstagande kommuniceras med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor. Dialog förs om lämpliga skyddsåtgärder. Det är fördelaktigt att påbörja dialogen tidigt i planeringsarbete.

Kontoret har även granskat övriga punkter i förslaget så som buller, avfall- och dagvattenhantering och har på dessa delar inget att tillägga.

Lagstöd

EU:s omarbetade avloppsdirektiv, (EU) 2024/3019, trädde i kraft den 1 januari 2025. Direktivet gäller bland annat bräddning och utsläpp av dagvatten från tätbebyggelse. Bräddning av spill- och dagvatten förväntas öka till följd av de kombinerade effekterna av urbanisering och den gradvisa förändring av regnmönstret som är kopplad till klimatförändringarna. Infrastrukturen för förvaltning av avloppsvatten är därför särskilt sårbar för klimatförändringarna. Lösningar för att minska denna föroreningskälla bör fastställas på lokal nivå med beaktande av de särskilda lokala förhållandena.

Enligt 2 kap 2 § miljöbalken (1998:808) ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Av miljöbalkens försiktighetsprincip följer att en verksamhetsutövare ska vidta åtgärder eller begränsningar i sin verksamhet eller vidta andra försiktighetsmått för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller andra olägenheter för miljö eller hälsa uppstår.

Inspektör
Erika Ullvin

Bilagor

- Vaxholm 2040 – Översiktsplan
https://www.vaxholm.se/download/18.59e8a5b11992795b5307473e/1758097106593/%C3%96versiktsplan%202040_granskning%202025_tillg%C3%A4nglig.pdf

Expedieras

Vaxholms stad, stadsbyggnadsförvaltningen, plan@vaxholm.se